

Metodické vysvětlivky k obsahu údajů

MZDY a PLATY, OSTATNÍ PLATBY ZA PROVEDENOU PRÁCI - OPPP (OSTATNÍ OSOBNÍ NÁKLADY - OON), EVIDENČNÍ POČET ZAMĚSTNANCŮ platné pro výkazy řady P (MŠMT)

EVIDENČNÍ POČET ZAMĚSTNANCŮ

Do evidenčního počtu zaměstnanců se zahrnují všichni stálí i dočasní zaměstnanci, kteří jsou v pracovním, služebním nebo členském poměru (kde součástí členství je též pracovní vztah) k zaměstnavateli (dále jen „pracovní poměr“). Avšak nezáleží na tom, zda jsou skutečně přítomni v práci či nikoliv (např. pro nemoc, dovolenou na zotavenou apod.).

DO EVIDENČNÍHO POČTU ZAMĚSTNANCŮ SE Zahrnují:

- zaměstnanci skutečně přítomní v práci i ti, kteří nepracovali v důsledku prostojů, stávků, výluky;
- zaměstnanci na pracovních cestách, na placené dovolené na zotavenou, zaměstnanci, kterým bylo poskytnuto neplacené volno nejvýše do 4 týdnů, apod.;
- zaměstnanci, kteří se měli dostavit do práce, ale z jakéhokoli důvodu nepřišli (pro nemoc bez ohledu na délku jejího trvání, v souvislosti s plněním státních a veřejných povinností, ze závažných důvodů osobních, protože měli volný den nebo se nedostavili do práce bez omluvy);
- zaměstnanci, kteří jsou na vojenském cvičení nebo výjimečném vojenském cvičení (§ 12 zákona č. 585/2004 Sb., branný zákon);
- zaměstnanci uvolnění resp. dočasně přidělení k výkonu práce u jiného zaměstnavatele, jestliže stálý zaměstnavatel jim uhradil mzdu a tato mzda mu nebyla refundována; zaměstnavatel, pro něhož byli zaměstnanci uvolnění, je zahrne do evidenčního počtu v případě, že jim za vykonávanou práci vyplácí mzdu nebo ji refunduje;
- zaměstnanci, kteří dostali studijní volno za účelem zvýšení své kvalifikace, popř. ke složení zkoušek podle příslušných předpisů;
- zaměstnanci, kteří nepracují na pracovištích zaměstnavatele, ale podle podmínek dohodnutých v pracovní smlouvě pro něho vykonávají sjednané práce v pracovní době, kterou si sami rozvrhují (např. práce na dálku, práce doma apod. v souladu s § 317 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce - dále jen ZP);
- zaměstnanci přijatí na zkušební dobu, a to od prvního dne, kdy se dostavili do práce;
- společníci ve společnostech s ručením omezeným a komanditisté v komanditních společnostech, pokud mají uzavřenou pracovní smlouvu se svou společností, a jsou tudíž k ní v pracovním poměru a dostávají příjem ze závislé činnosti;
- ženy na mateřské dovolené a osoby na rodičovské dovolené, současně vykonávající práci v pracovním poměru, se zahrnují do evidenčního počtu zaměstnanců toho zaměstnavatele, pro kterého práci vykonávají (novela zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, umožňuje od 1. 1. 2004 osobám na rodičovské dovolené provozovat výdělečnou činnost bez omezení výší příjmu).
- osoby zařazené mimo výkon služby nebo zprostředně výkonu služby, které pobírají příslušnou část platu.

Žáci a studenti pracující na brigádách, uchazeči o zaměstnání dočasně pracující na veřejně prospěšných pracích apod., přijatí do pracovního poměru, jsou rovněž zahrnováni do evidenčního počtu zaměstnanců.

Zaměstnanci s kratší pracovní dobou (§ 80 ZP) se zahrnují do evidenčního počtu zaměstnanců po dobu trvání jejich pracovního poměru k zaměstnavateli každodenně, a to i tehdy, kdy jejich pracovní doba není rozvržena na všechny pracovní dny (§ 87 ZP).

DO EVIDENČNÍHO POČTU ZAMĚSTNANCŮ SE NEZahrnují:

- ženy na mateřské dovolené;
- osoby na rodičovské dovolené (vykonávají-li ale současně práci v pracovním poměru, zahrnují se do evidenčního počtu zaměstnanců toho zaměstnavatele, pro kterého práci vykonávají) jde o osoby, jimž byla poskytnuta rodičovská dovolená k prohloubení péče o dítě až do tří let věku dítěte (§ 196 ZP);
- Žáci (učni) a studenti na provozní praxi – odborný výcvik podle školských předpisů;
- Osoby pracující podle dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr DPP, DPČ);

- členové zastupitelstev všech stupňů;
- soudci;
- zaměstnanci uvolnění resp. dočasně přidělení k výkonu práce u jiného zaměstnavatele (či uvolnění k výkonu veřejné funkce) v případě, že jim původní zaměstnavatel za vykonanou práci buď neposkytuje mzdu nebo náhradu mzdy nebo jsou mu tato plnění refundována;
- zaměstnanci vyslaní do škol, kurzů, zařazení do vědecké výchovy, zaměstnanci ve vyšetřovací vazbě apod., jimž zaměstnavatel neposkytuje mzdu;
- zaměstnanci, kteří opustili práci bez souhlasu zaměstnavatele a bez řádného skončení pracovního (služebního, členského) poměru v případě, že jejich nepřítomnost přesáhla 4 týdny. Zaměstnanec, který opustil zaměstnání, se pak vyjme z evidenčního počtu zpětně ode dne, kdy se poprvé nedostavil do práce;
- zaměstnanci, kterým bylo poskytnuto neplacené volno bez náhrady mzdy v rozsahu delším než 4 týdny, a to ode dne nástupu tohoto volna;
- zaměstnanci, kteří nejsou v pracovním (služebním, členském) poměru k zaměstnavateli, ale vykonávají pro zaměstnavatele práce bez ohledu na to, zda zaměstnavatel tyto práce řídí nebo zabezpečuje pracovními prostředky (např. osoby dočasně přidělené k výkonu práce prostřednictvím zprostředkovatelských agentur práce, osoby z nápravně výchovných zařízení, cizinci pracující pro zaměstnavatele na základě smlouvy se zprostředkovatelem se sídlem nebo bydlištěm v zahraničí, cizí státní příslušníci pracující jako experti v zahraničních firmách, aj.).

PRŮMĚRNÝ EVIDENČNÍ POČET ZAMĚŠTNANCŮ VE FYZICKÝCH OSOBÁCH

Vypočítává se jako aritmetický průměr průměrného počtu zaměstnanců za jednotlivé měsíce.

Průměrný počet za měsíc se počítá jako součet počtu fyzických osob v jednotlivých dnech měsíce (včetně dnů pracovního klidu a pracovního volna), který se dělí plným počtem všech kalendářních dnů příslušného měsíce.

Příklad za měsíc únor

1. 2. **20 zaměstnanců**

2. 2. až 25. 2. **21 zaměstnanců** ($21 * 24 \text{ dny} = 504$)

26. 2. až 28. 2. **22 zaměstnanců** ($22 * 3 \text{ dny} = 66$)

1 den 20

24 dnů 504

3 dny 66

590

celkem 28 kalendářních dnů - $590 / 28 = \mathbf{21,071}$ zaměstnanců je průměrný evidenční počet zaměstnanců ve fyzických osobách.

U zaměstnavatelů s malým počtem zaměstnanců se zjednodušenou evidencí, kdy v průběhu jednoho měsíce nedochází k většímu pohybu počtu zaměstnanců, se počítá za měsíc jako průměr počtu na počátku a na konci sledovaného měsíce. U organizací nově vzniklých nebo zaniklých v průběhu kalendářního roku se do průměru počítají i měsíce, ve kterých organizace nebyla aktivní. V těchto měsících se průměrný evidenční počet zaměstnanců rovná „0“.

za čtvrtletí

Vypočítá se jako aritmetický průměr průměrného počtu zaměstnanců za jednotlivé měsíce. U zpravodajských jednotek nově vzniklých nebo zaniklých v průběhu sledovaného období (čtvrtletí, pololetí, rok) se do průměru počítají i měsíce, ve kterých zaměstnavatel neexistoval (nepodnikal). V těchto měsících se průměrný evidenční počet zaměstnanců ve fyzických osobách rovná "0".

Příklad: Zpravodajská jednotka vznikla v měsíci březnu, přičemž průměrný evidenční počet zaměstnanců v březnu činil 300 osob. Průměrný evidenční počet zaměstnanců za 1. čtvrtletí se vypočte jako průměr za všechny měsíce ve čtvrtletí, tzn.: $(0 + 0 + 300) / 3 = 100$ zaměstnanců.

za rok

Vypočítá se jako aritmetický průměr průměrného počtu zaměstnanců za jednotlivé měsíce. U zpravodajských jednotek nově vzniklých nebo zaniklých v průběhu sledovaného období (roku) se do průměru počítají i měsíce, ve kterých zaměstnavatel neexistoval. V těchto měsících se průměrný evidenční počet zaměstnanců rovná "0".

Příklad: Zpravodajská jednotka vznikla v měsíci listopadu, přičemž průměrný evidenční počet zaměstnanců v listopadu a prosinci činil 300 osob. Průměrný evidenční počet zaměstnanců za rok se vypočte jako aritmetický průměr za všechny měsíce v roce, tzn.: $(10 * 0 + 300 + 300) / 12 = 50$ zaměstnanců.

PRŮMĚRNÝ EVIDENČNÍ POČET ZAMĚŠTNANCŮ PŘEPOČTENÝ

Je přepočtem průměrného evidenčního počtu zaměstnanců ve fyzických osobách podle délky jejich pracovních úvazků všech činností na zaměstnavatelem stanovenou plnou pracovní dobu.

Přepočty se provedou:

- u zaměstnanců s kratší pracovní dobou (§ 80 zákona č. 262/2006 Sb., ZP ve znění pozdějších předpisů); zaměstnanci s kratší pracovní dobou se zahrnují do evidenčního počtu zaměstnanců po dobu trvání jejich pracovního poměru k zaměstnavateli každodenně, a to i tehdy, kdy jejich pracovní doba není rozvržena na všechny pracovní dny;
- u zaměstnanců v pracovním poměru vykonávajících práci jen příležitostně na výzvu a podle potřeb zaměstnavatele;
- u zaměstnanců vykonávajících činnost v dalším pracovním poměru u téhož zaměstnavatele (§ 13 odst. 4 ZP). Zaměstnanec vykonávající činnost v dalším pracovním poměru k zaměstnavateli, u něhož je v pracovním poměru, se zahrnuje do evidenčního počtu zaměstnanců ve fyzických osobách pouze jednou. Do evidenčního počtu zaměstnanců přepočteného na plně zaměstnané se zahrnuje přepočtem podle pracovních úvazků všech činností.

Příklad: administrativní pracovník s plným pracovním úvazkem vykonává další činnost na čtvrtinu pracovního úvazku (např. úklid). Tento zaměstnanec se uvede ve fyzických osobách jako 1 osoba, v přepočtených počtech jako 1,25 osoby.

Poznámka k výpočtu: V zájmu zjednodušení evidence lze u zaměstnavatele s rozdílnou týdenní pracovní dobou na různých pracovištích v případě, že jeden typ týdenní pracovní doby (např. 40 nebo 38,75 nebo 37,5 hod.) výrazně převládá, použít pro přepočet všech zaměstnanců v celé zpravodajské jednotce převažující týdenní pracovní dobu.

Pokud není možno u zaměstnanců v pracovním poměru k zaměstnavateli vykonávajících práci jen příležitostně na výzvu a podle potřeb zaměstnavatele předem dohodnout délku pracovního úvazku za příslušné období, provede se přepočet na základě skutečně odpracovaných hodin.

Příklad výpočtu průměrného evidenčního počtu zaměstnanců přepočteného na plně zaměstnané podle délky pracovního úvazku pro zaměstnavatele s týdenní pracovní dobou 40 hodin.

Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve fyzických osobách je **15**, z toho na **plnou pracovní dobu pracuje 10 osob**, 2 z nich mají navíc **další pracovní poměr na 10 hod/týdně**, dalších **5** zaměstnanců pracuje pouze na **poloviční pracovní úvazek (20 hod/týdně)**. Stanovená týdenní pracovní doba u zaměstnavatele je 40 hod/týden.

Průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený =

$$10 + [(2 \cdot 10 + 5 \cdot 20) / 40] = 10 + [(20 + 100) / 40] = 10 + 3 = 13$$

MZDY POSKYTOVANÉ ZAMĚŠTNANCŮM VEDENÝM V EVIDENČNÍM POČTU, BEZ OON

Ve statistickém výkaznictví se do mezd zahrnují základní mzdy a platy v tis. Kč (mzdový tarif, platový tarif, smluvní mzda), příplatky a doplátky ke mzdě nebo platu, odměny, náhrady mezd a platů, odměny za pracovní pohotovost a jiné složky mzdy nebo platu sjednané v pracovní smlouvě anebo poskytované podle obecně závazných nebo vnitřních mzdových předpisů.

Ve formě naturální mzdy se do mezd zahrnuje též příslušný podíl pořizovací ceny motorového vozidla poskytnutého zaměstnavatelem zaměstnanci k používání pro služební i soukromé účely (§ 6 zák. č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v platném znění). Do mezd se zahrnují dotace a příspěvky obdržené na mzdy, např. osob se zdravotním postižením, nebo pracujícím na veřejně prospěšných pracích, a také plnění mající charakter mezd (odměn za práci), hrazená ze zisku, fondu odměn nebo jiného fondu vytvořeného ze zisku.

Do mezd se nezahrnují náhrady mzdy nebo platu za dobu trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény placené zaměstnavatelem (§ 192 odst. 1 a 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů), **rovněž se nezahrnují ostatní platby za provedenou práci OOPP (ostatní osobní náklady – OON. OON (OOPP) se vykazují samostatně.**

ZÁSADY VYKAZOVÁNÍ MZDOVÝCH ÚDAJŮ

Mzdy se uvádějí v hrubých částkách, tj. před snížením o pojistné na všeobecné zdravotní pojištění a sociální zabezpečení, zálohové splátky daně z příjmů fyzických osob a další zákonné nebo se zaměstnancem dohodnuté srážky.

Za sledované období se uvádějí částky v tomto období zúčtované k výplatě, i když jsou odměnou za práci provedenou v předcházejících obdobích, popř. odměnou za výsledky dosažené v předcházejících obdobích (čtvrtletní, pololetní, roční odměny) nebo částkou za předcházející období dodatečně přiznanou (např. náhrada za nevyčerpanou dovolenou).

Nezahrnují se ta peněžité nebo jiná plnění, která nejsou mzdou, platem, náhradou mzdy nebo platu (např. náhrady výdajů a škod souvisejících s výkonem práce, dávky nemocenského a sociálního zabezpečení, výpomoci a odměny z fondu kulturních a sociálních potřeb, dividendy, tantiémy, příspěvky zaměstnavatele na spoření zaměstnanců jako jsou nadstandardní programy sociálního zabezpečení, ať jsou dobrovolné nebo kolektivně odsouhlasené (např. dodatečné penzijní programy, dobrovolné příspěvky zaměstnavatele na připojištění nadstandardní zdravotní péče apod.).

Příslušné částky ve mzdových údajích vykazuje vždy zaměstnavatel, u něhož se zúčtovávají k výplatě. Refundované částky zahrnuje do mzdových údajů ten zaměstnavatel, který provádí refundaci: v případě, že je před provedením refundace zahrnul do mzdových údajů zaměstnavatel, který je vyplatil, po přijetí refundace od jiného zaměstnavatele tyto částky ze mzdových údajů vyloučí (resp. sníží objem příslušných ukazatelů v dalším období).

OSTATNÍ PLATBY ZA PROVEDENOU PRÁCI (OPPP) /OSTATNÍ OSOBNÍ NÁKLADY (OON)

Jedná se o odměny za práce, popř. obdobná plnění, poskytovaná na základě jiného vztahu než pracovního, služebního nebo členského poměru k zaměstnavateli. Nejčastěji to jsou odměny podle dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, odměny podle předpisů o autorském právu, odstupné, odchodné, odbytné, odměny členům orgánů společnosti a družstva hrazené z nákladů i ze zisku, odměny učňům, platy soudců, odměny členům zastupitelstev všech stupňů.

Do ostatních plateb za provedenou práci resp. ostatních osobních nákladů patří zejména:

- odměny za práce podle dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr (§ 109, odst. 5 a § 138 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce) dohody o pracovní činnosti, dohody o provedení práce;
- odměny za práci (činnost) poskytované podle zvláštních předpisů v případech, kdy nevzniká pracovní vztah k zaměstnavateli (např. odměny za posudky znalců, odměny dobrovolným pracovníkům pečovatelské služby, funkcionářům družstev, zprostředkovatelům, členům zastupitelstev všech stupňů, odměny a ostatní plnění poskytované žákům (učňům) středních škol a obdobných zařízení za práci vykonávanou v rámci odborného výcviku, aj.);
- odměny za využití vynálezů, průmyslových vzorů, zlepšovacích návrhů, apod.;
- odměny podle předpisů o autorském právu;
- odměny (peněžité ceny) z veřejných a užších soutěží a veřejných příslibů;
- odstupné poskytované při skončení pracovního poměru;
- odchodné;
- částky, které zaměstnavatel refunduje jiným zaměstnavatelům k úhradě plnění zahrnovaných do ostatních osobních nákladů;
- odměny členům orgánů společnosti a družstva hrazené z nákladů i ze zisku;
- platy soudců

ZÁSADY VYKAZOVÁNÍ – OSTATNÍ OSOBNÍ NÁKLADY

Ostatní platby za provedenou práci/ostatní osobní náklady obsahují částky vyjádřené v tis. Kč nesnížené o zákonné nebo se zaměstnancem dohodnuté srážky, tj. hrubé částky.

Za sledované období se uvádějí částky v tomto období zúčtované k výplatě, i když jsou odměnou za práci provedenou v předcházejících obdobích, popř. odměnou za výsledky dosažené v předcházejících obdobích nebo částkou za předcházející období dodatečně přiznanou.

Příslušné částky v ostatních platbách za provedenou práci/ostatních osobních nákladech vykazuje vždy zaměstnavatel, u něhož se zúčtovávají k výplatě. Refundované částky zahrnuje do OPPP/OON ten zaměstnavatel, který provádí refundaci: v případě, že je před provedením refundace zahrnul do OPPP/OON zaměstnavatel, který je vyplatil, po přijetí refundace od jiného zaměstnavatele tyto částky z OPPP/OON vyloučí (resp. sníží objem tohoto ukazatele v dalším období).